A békés természetű fegyverkovács

Időutazás a múltba. Így érezheti magát az, aki ellátogat városunk fegyverkovácsának műhelyébe. *Forray Henrik* az elmúlt 16 évben hatalmas tapasztalatra tett szert a történelmi korok fegyverzeteinek, páncéljainak, sisakjainak, pajzsainak, védő és támadó eszközeinek elkészítésében. Országszerte elismert mester, sok hagyományőrző használja a keze nyomát viselő felszereléseket. A nyári időszak pedig a hagyományőrzők bemutatóinak ideje, és mivel biztos, hogy városi rendezvényeinken is viselik a műhelyéből kikerült eszközöket, érdemes megismerkedni az ezermesterrel, aki nagy tapasztalattal és odaadással készíti azokat. Látogassanak el velünk Forray Henrikhez!

- A műhelyben beszélgetünk, és őszintén szólva én bizony egy kis felfordulásra számítottam, arra, hogy nehezen fogunk elférni a fémektől, szerszámoktól, készülő eszközöktől és fegyverektől. Ehhez képest feltűnő tisztaság fogad, bőven van helyünk, és bár látok több kisebb-nagyobb fegyvert, sisakot, azért nem beszélhetünk arról, hogy tele van a műhely. Mindig ilyen látvány fogadna?

- Nem mindig ilyen üres a műhely, amikor van megrendelés, akkor igencsak tele van lemezekkel és minden egyéb olyan dologgal, amelyre szükség van. Most éppen befejeztem egy kínai bárdot és egy szamuráj sisakot, illetve egy pár páncél kesztyűt. Ezek ott láthatók, szépen letakarva. És ne felejtsem el mondani, hogy a műhelyből nyíló kazánház tele van, ott találhatóak a páncélok.

- No, majd rövidesen megnézzük azokat is! De előtte azt mondja el nekem, mióta foglalkozik a régi korok páncéljainak, fegyvereinek készítésével?

- Az eredeti szakmám lakatos. Ezt, az akkor hobbinak induló fegyverkovácsságot 1994-ben kezdtem el, és azóta folyamatosan foglalkozom vele. Ahogy említettem, ez hobbi is számomra, no meg egy kicsit a megélhetést is segíti. Az azóta eltelt 15-16 év alatt elsősorban hagyományőrzők számára készítettem fegyvereket, sisakokat, pajzsokat, védőfelszereléseket. Büszkén mondhatom, hogy ezek nem fali és lakásdíszek, mindegyiket használják is, ezekkel tartják a bemutatókat.

- Hogyan készül egy hagyományőrző sisakja, kardja? Mindig kész, pontos elképzelésekkel érkeznek, vagy előfordult már hogy Önre bízták az eszköz megformálását?

- Kész tervekkel jönnek, és ha lehetséges fényképet, rajzot is kérek róla. Azután, ha például egy kardról van szó megnézem a katalógusban, de ha például sisakot szeretne valaki, első lépésként mint egy szabó, méretet veszek a fejéről. Szóval igen csak összetett munka ez, sok felkészülést, tapasztalatot igényel. Ismerni kell a különböző korok éppen „divatos" vonulatait, tanulmányozni kell a szakirodalmat, figyelni mások munkáját. Nagyon sokat számít természetesen, hogy nem ma kezdtem a szakmát, és a felgyülemlett tapasztalat biztos alapot ad egy-egy újabb eszköz megfelelő színvonalú elkészítéséhez.

- Az Ön tapasztalatai szerint, melyek a legnépszerűbb korok a hagyományőrzők számára? Milyen történelmi időszak fegyverei a legnépszerűbbek?

- A magyar katonai hagyományok mellett a római birodalom kora a legnépszerűbb. Korábban nagyon sokat rendeltek tőlem például a szolnoki Gladius Történelmi Hagyományőrző Egyesület tagjai. Egyébként nevük, a gladius, a római gladiátorok és közkatonák kardjának elnevezése. De természetesen nagyon népszerűek a magyar történelemhez köthető fegyverek, de szeretik azokat a középkori eszközöket is, melyek minden országra jellemzőek voltak egykoron, és csak a címer különböztette meg viselőit egymástól egy csatában. Szintén van tábora a keleti fegyverarzenálnak, ahogy említettem két utolsó munkám is ilyen volt: egy kínai bárd és egy szamuráj sisak.

- A leglátványosabbak talán az egész alakos páncélvértezek. Azokból hova került a legtöbb a műhelyből?

- Hét darabot készítettem már, és ezek elsősorban a fővárosba találtak gazdára. Itthon is

van három, itt a mellettünk levő kazánházba. Van egy láncvértezetes, egy lemezvértezetes és egy római félvértezet. Jöjjön, megmutatom őket!

- Olyan mintha három tetőtől-talpig páncélba öltözött katona állna itt őrt a kazánházában. De miért vannak letakarva?

- Ezek mindegyike különleges, rozsdaellenes lakkréteggel is rendelkezik, de ennek ellenére szükséges az óvatosság. A levegő páratartalma miatt bizony még egy ilyen védőkezelés után is megkaphatja a fémeket a rozsda valahol, ez ellen véd az átlátszó, vékony, de hatásos takaró.

- Ezeknek miért nem lett gazdája?

- Ezeket magamnak készítettem. Velük járok ugyanis bemutatókra, amikor meghívnak egy-egy falunapra, fesztiválra. Mögöttük a falon ott az a speciális kardtartó, amelyet szintén viszek magammal az ilyen alkalmakra. A 12. és a 19. század között jellemző kardok, szablyák és egyéb szúró, vágó fegyverek sorakoznak rajta. Ezek mindegyike korhű. Van egy táblázatom róluk, benne a markolat méretével, a penge hosszúságával. Igyekszem mindent a legpontosabban elkészíteni.

- Honnan az érdeklődés a régi korok fegyverei iránt?

- Mindig is szerettem a történelmet. De igazából az adta a lökést, hogy valami olyan, a szakmámmal kapcsolatos különlegességgel szerettem volna foglalkozni, amivel más nem. Elkezdtem, azután pedig beleszerettem.

- Mennyi ideig tart elkészíteni egy ilyen egész alakos páncélt?

- Ez például hat hónapig tartott. Ez egy 12-13. századi láncvértezet. Nem kevesebb, mint 12 ezer darab láncszem van beleépítve. Ennek legyártásához, felhelyezéséhez nagyon nagy türelemre van szükség. Ez hordható, használható, már többször bemutatóztak is benne.

- Menjünk vissza a műhelybe! Minden munkafolyamatot itt végez el? Honnan lehet alapanyagokat beszerezni?

- Itt mindent el tudok készíteni, megvan hozzá minden berendezésem. A vaslemezeket üzletből szerzem be. A szegecsek igényelnek most már némi utánjárást, ha pedig rézszegecsekről van szó, azt bizony egyre nehezebb találni.

- Maga is szokta-e hordani a láncingeket, vérteket?

- Hordani nem szoktam, de minden egyes darabot felpróbálok, kipróbálok. Ez fontos, mert csak olyat adok ki a kezemből, ami alkalmas a használatra, bemutatózásra. Én vagyok saját magam próbababája. Megnézem, hajlik-e, ahol hajlania kell, fordul-e, ahol fordulnia kell. Sokszor előfordul, hogy újra kell kezdeni egy-egy műveletet, ki kell javítani az apróbb hibákat.

- Aki fegyvert készít, maga is harcias természetű ember?

- Én nagyon békés természetű vagyok. Nagyon szeretem viszont a történelmi filmeket, ott minden apró részletet megfigyelek a fegyverekről, vértezetekről, sisakokról. Leginkább a római kor mestereit csodálom, hogyan tudtak kétezer évvel ezelőtt olyan színvonalú eszközöket készíteni. De igaz ez a középkor mestereire is.

- Ön egy igazi ezermester, hiszen nem csak harcias dolgokat készít. Mi mindennel foglalkozik még?

- Javítok régi órákat, foglalkozom rézdomborítással, gipszöntéssel, de készítettem már ma is működő két vagonos kisvonatot, sőt még egy műbikát is!

Turcsányi János